

Groene speerpunten voor een mooi en duurzaam Drenthe

INVESTEREN IN DE KRACHT VAN DRENTHE

Foto: Karin Broekhuijsen - Marketing Drenthe

INVESTEREN IN DE KRACHT VAN DRENTHE

Groene speerpunten voor een mooi en duurzaam Drenthe

In 2023 zijn de verkiezingen voor de Provinciale Staten van Drenthe. We staan in onze provincie voor een groot aantal maatschappelijke opgaven en op een fundamenteel kruispunt. De keuzes die we nu maken, zijn bepalend voor de toekomst van Drenthe en toekomstige generaties. Gelukkig valt er te kiezen. In dit pamflet reiken wij, als samenwerkende Drentse natuur- en milieuorganisaties, onze actiepunten aan voor de komende Provinciale Statenverkiezingen en de nieuwe bestuursperiode voor Drenthe. Wij gaan daarbij uit van de kracht van Drenthe en de mogelijkheden die onze prachtige provincie biedt. En gaan daar de komende tijd graag met u over in gesprek.

Onze wereld is snel aan het veranderen. Het systeem waarop we onze maatschappij hebben georganiseerd blijkt een kortere houdbaarheid te hebben dan we dachten. Zo worden we als samenleving geconfronteerd met grote en elkaar versterkende uitdagingen. Noem klimaatverandering, milieuproblematiek zoals de stikstofcrisis, grondstoffenschaarste, migratiestromen en demografische uitdagingen, moderne welzijnsproblematiek en de achteruitgang van biodiversiteit. Dit zullen we met z'n allen en samen moeten oplossen.

Deze opgaven raken elkaar en iedereen. De provincie is meer dan ooit het speelveld waarop deze veranderingen met grote impact moeten plaatsvinden in een waardevolle en schaarse ruimte. Voor Drenthe is dit dan ook hét moment om een nieuwe weg in te slaan. We werken graag samen aan een mooi en duurzaam Drenthe waarbij we de volgende acht speerpunten aandragen. Deze zijn in dit pamflet verderop uitgewerkt in concrete actiepunten.

Lees de digitale versie hier

Een stip op de horizon,
hier gaan we voor!

8 GROENE SPEERPUNTEN VOOR EEN MOOI EN DUURZAAM DRENTHE

Laat het Drentse blauwe hart volstromen:

een zelfvoorzienend, robuust en schoon watersysteem

Versterk de groene longen van Nederland:

soortenrijke en waardevolle natuur en landschappen

Steun de omslag naar een circulaire en gezonde landbouw:

natuurinclusief op basis van kringlopen, korte ketens en gezonde voeding

Investeer in een energiepositief Drenthe:

een klimaatneutraal, zuinig en maatschappelijk gedragen energiesysteem

Voer regie op de ruimtelijke kwaliteit en identiteit:

een rijk en gevarieerd landschap met cultuur, historie, ruimte en rust

Slinger de Drentse circulaire economie aan:

een broedplaats voor innovatieve, circulaire en streekgebonden bedrijvigheid

Stuur op een nieuwe Drentse mobiliteit:

schone vervoersdiensten op maat voor iedereen

Zorg voor een gezonde samenleving:

een gezonde en inclusieve leefomgeving

Maak werk van een investeringsprogramma voor het landelijk gebied

Grote toekomstopgaven komen samen in het landelijk gebied. Met het Nationaal Programma Landelijk Gebied vraagt het kabinet de provincies hier voortvarend werk van te maken. Daarvoor stelt ze ook vele miljarden in de vorm van een transitiefonds beschikbaar. Wij beschouwen dit als een grote kans voor gecombineerde investeringen in verduurzaming van de landbouw, natuurherstel en de klimaat- en wateropgave. Slimme ruimtelijke keuzes, grondruil en nieuwe vormen van landinrichting geven alle sectoren richting en ruimte voor de gewenste doorontwikkeling van onze provincie.

Met deze aanbevelingen roepen de samenwerkende Drentse natuur- en milieuorganisaties Drentse bestuurders op om samen werk te maken van deze opgaven. Kijk integraal, neem verantwoordelijkheid en kom tot actie voor een Drenthe waarin we duurzaam met elkaar en de omgeving samenleven. Mensen, overheden, maatschappelijke partners en sectoren met elkaar verbinden is nu belangrijker dan ooit, voor draagvlak van het provinciale beleid en een toekomstbestendig Drenthe!

Een zelfvoorzienend, robuust en schoon watersysteem

LAAT HET DRENTSE BLAUWE HART VOLSTROMEN

Het klimaat wordt de komende decennia steeds grilliger. De droogte- en overstromingsgevolgen zijn nu al goed merkbaar. Zoet water wordt een steeds schaarser goed. Ons Drentse water kent nog een te groot aantal milieuvreemde stoffen waaronder pesticiden, medicijnenresten, meststoffen en microplastics. Tegelijk biedt het Drentse watersysteem ook juist grote kansen voor een zelfvoorzienende schone watervoorziening.

- Stel een masterplan op voor een Drentse zoetwaterbuffer. Het Drents Plateau wordt het blauwe hart van Noord-Nederland. Landbouw, recreatie en natuur zijn gebaat bij een veel fijnmaziger (grond) waterbeheer. Werk hiervoor samen met Groningen en Friesland die mede afhankelijk zijn van het Drentse watersysteem¹.
- Neem ‘functie volgt peil’ als uitgangspunt om het watersysteem zo natuurlijk mogelijk in te richten. Verhoog aanvullend de gemiddelde grondwaterstand provinciebreed met ten minste tien centimeter (en lokaal waar mogelijk meer) tijdens de komende Statenperiode.
- Herstel, verbreed en ontdeep de robuuste beekdalen, realiseer klimaatbuffers en richt wateroevers zo natuurlijk mogelijk in. Investeer verder in nieuwe combinaties van wateropvang, waterveiligheid, recreatie en natuur. Voorbeelden zoals gerealiseerd in het Hunzedal en in De Onlanden verdienen navolging in de rest van Drenthe.
- Gebruik de Drentse veengronden als een natuurlijke klimaatbuffer. Kies een offensieve aanpak om verdere veenuitdroging en daarmee verdergaande bodemdaling en CO₂-uitstoot door veenoxidatie tegen te gaan.
- Maak het Drentse water ‘beeldschon’. Dit is nu namelijk nog niet het geval. De Europese Kaderrichtlijn water vereist dat de Drentse waterkwaliteit in 2027 op orde is. Schoon water is namelijk van belang voor recreatie, visserij, natuur en drinkwatervoorziening². Neem tezamen met de vier waterschappen hier de verantwoordelijkheid voor.
- Zorg hierbij dat de gemiddelde concentraties aan stikstof, fosfor, zware metalen, geneesmiddelenresten en PFAS in deze Statenperiode met 30 procent vermindert.
- Stimuleer het zuinig omgaan met drinkwater en/of het gebruik van water van lagere kwaliteit³ waar mogelijk bij huishoudens, de industrie en de recreatiesector. Werk in samenwerking met de drinkwaterbedrijven aan een financiële prikkel voor zuinig watergebruik door middel van staffelprijzen.
- Realiseer samen met de drinkwaterbedrijven die gebruik maken van het Drentse watersysteem een verhoogde winning van drinkwater uit oppervlaktewater. Een watersysteem dat goed werkt als een klimaatbuffer maakt dit mogelijk. Jaag ook (het gebruik van) innovaties aan voor het gebruik van gezuiverd afvalwater^{4 5}.

1. Zie achterin voor voetnoten

Lees de digitale
versie hier

Soortenrijke en waardevolle natuur en landschappen.

VERSTERK DE GROENE LONGEN VAN NEDERLAND

De natuur maakt Drenthe uniek en aantrekkelijk. De provincie is de belangrijkste verantwoordelijke overheid voor het natuurbehoud. Het landschap en de natuur zijn ook de grootste motor voor recreatie en toerisme en dragen bij aan een goed vestigingsklimaat en leefomgeving. Maar het gaat niet goed met de natuur. En dat schaadt ook onze economie. Behoud en herstel van de biodiversiteit vormt daarom één van de hoofdpunten voor de komende bestuursperiode.

- Rond het Natuurnetwerk Nederland tijdig af. Zorg voor een versnellingsprogramma en effectieve gebiedsgerichte programma's met meerwaarde voor meerdere sectoren.
- Grijp het behalen van de verschillende Europese milieunormen op het gebied van stikstof, bodem en water aan voor de integrale realisatie van een robuuste natuur en gezonde cultuurlandschappen.
- Zorg voor meer groen/blauwe verbindingen in het Drentse cultuurlandschap als belangrijk leefgebied voor vele soorten en als verbinding tussen natuurgebieden. Realiseer in de Statenperiode minimaal 10 procent groenblauwe dooradering in navolging van het landelijke Aanvalsplan Landschapselementen⁶.
- Neem Basiskwaliteit Natuur als uitgangspunt voor een nieuwe omgevingsvisie. Kies voor natuurherstel als centrale doelstelling⁷.
- Zorg voor bloem- en soortenrijke bermen en slootkanten door de hele provincie.
- Ondersteun maatschappelijke initiatieven voor het behoud en herstel van een soortenrijk Drenthe.
- Neem maatregelen voor de instandhouding van habitatten en soorten die buiten de begrensde Natura 2000-gebieden liggen en wel bescherming behoeven. Help de otter en das oversteken met goede faunapassages en uittredeplaatsen en zorg zo mede voor een veilig verkeer.
- Pas bij nieuwe plannen en projecten het voorzorgsbeginsel toe: activiteiten houden voldoende afstand tot leefgebieden van beschermde soorten. Zo treedt er geen verstoring op in het kader van de Wet Natuurbescherming.
- Natuurrecreatie in eigen land kent een sterke groei en daarmee neemt de recreatieve druk op de natuur ook verder toe. Verschaf een duurzame financiering voor extra toezicht en handhaving binnen en buiten de natuurgebieden.

Lees de digitale versie hier

Natuurinclusief op basis van kringlopen, korte ketens en gezonde voeding

STEUN DE OMSLAG NAAR EEN CIRCULAIRE EN GEZONDE LANDBOUW

De landbouw is en blijft de grootste grondgebruiker in onze provincie en daarmee sterk verbonden met het Drentse landschap. Vergroening en verduurzaming maakt de Drentse landbouw klaar voor de toekomst.

- Werk een investeringsstrategie uit voor een landbouwtransitie met de nodige stikstofreductie, circulaire bedrijfsmodellen en eiwittransitie.
- Maak Drenthe tot innovatieve koploper in duurzame landbouw; akkerbouw- en veehouderijbedrijven sluiten zoveel mogelijk hun kringlopen en leveren een bijdrage aan herstel en verbetering van de bodem, biodiversiteit en landschapskwaliteit.
- Bevorder de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen die passen bij de opgaven, bodem en omgeving. Ontwikkel en stimuleer alternatieve keuzeopties waaronder de productie van biobased grondstoffen zoals hennep en vlas voor bijvoorbeeld circulair bouwen¹¹.
- Creëer goede investeringsvoorwaarden en landingsplaatsen voor ondernemers die kiezen voor duurzame landbouw. Breng hier versnelling in aan door met het Rijk van doelmatige en sturende instrumenten te ontwikkelen. Zoals grondruil, verpachting en -uitgifte in combinatie met een grondbank, uitkoop en verplaatsing, afwaardering en vergoeding voor groene en blauwe diensten ten behoeve van de transitie naar natuurinclusieve landbouw.
- Investeer in de verbetering van de bodemkwaliteit in landbouwgebieden en benut de mogelijkheden van CO₂-opslag in de bodem door het niveau van organische stof weer op peil te brengen¹². Hierdoor houdt de bodem ook beter water vast en vermindert het risico op droogteschade.

- Zorg in het landelijk gebied voor een toegankelijke regeling voor het creëren van groenblauwe diensten en experimenteer met uitgifte van verhandelbare CO₂-credits voor een hoger waterpeil in veerrijke gebieden.^{13 14}

Voedsel zorgt voor een derde¹⁵ van onze CO₂-uitstoot in Nederland. Daarnaast eet het gros van de mensen niet de aanbevolen dagelijkse hoeveelheid groente en fruit op een dag¹⁶. Aandacht, draagvlak en zorg voor een gezond en duurzaam voedselbeleid is dus nodig!

- Stel een provinciaal actieprogramma op voor gezonde en duurzame voeding en zet in op opschaling van bestaande programma's¹⁷.
- Stimuleer de productie en afzet van duurzame streekproducten en korte voedselketens met gewoonweg goed eten van eigen bodem.
- Geef invulling aan de ondertekende Green Deal Eiwitrijke Gewassen en wees koploper in de Nationale Eiwittransitie¹⁹.
- Start en steun Drentse pilots en ketens voor meer lokaal geteelde plantaardige eiwitten. Speel daarmee in op de sterke potenties en groeimarkt voor producten gemaakt van peulvruchten, zoals bonen voor een gezonde bevolking en kringlooeconomie.

Lees de digitale versie hier

Een klimaatneutraal, zuinig en maatschappelijk gedragen energiesysteem

INVESTEER IN EEN ENERGIEPOSITIEF DRENTHE

Via onze energierekening stromen ieder jaar honderden miljoenen euro's onze provincie uit. Met energiebesparing en collectieve duurzame opwekking kunnen we grote winst maken. Het spaart kosten en maakt ons bovendien minder afhankelijk van onbetrouwbare leveranciers van fossiele brandstoffen.

- Stel samen met bedrijven en maatschappelijke organisaties een maatschappelijk investeringsoffensief op met daarin ieder zijn aandeel voor het behalen van een klimaatneutraal Drenthe.
- Investeer in een groot besparingsprogramma voor bestaande woningen, wat ook zorgt voor vermindering van energielasten. Zorg voor inzicht, beschikbaarheid en zekerheid voor zowel eigenaren, gebruikers als leveranciers.
- Maak samen met gemeenten brede ambitieuze afspraken met woningcorporaties en huurders over energiebesparingsprogramma's en aantallen Nul-op-de-Meter (NOM)-renovaties per jaar. Woonkwaliteit, werkgelegenheid, energiebesparing en armoedebestrijding gaan hier hand in hand.
- Geef een passend vervolg aan de Regionale Energiestrategie 1.0 met het opstellen van ambitieuze plannen voor de versie 2.0. Bepaal hierbij de ruimtelijke opgaven en leg oplossingen daarvoor vast in de Omgevingsvisie.
- Betrek inwoners veelvuldiger bij de opgave, ontwikkeling van oplossingen en uitvoering van de RES 2.0. Stimuleer en experimenteer met nieuwe vormen van meer zeggenschap en eigenaarschap en geef dit binnen duidelijke kaders ook voldoende steun en ruimte.
- Zet in op maximale besparing bij bedrijven. Ondersteun (en beloon!) bedrijven actief om energieneutraal te werken en gebruik daarbij ook de mogelijkheden van de nieuwe Omgevingswet.
- Maak afspraken over transformatie van productie of uitfasering van de top 10 CO₂-bronnen waaronder de kolengestookte grasdrogerij in Ruinerwold²⁰ en de oliewinning Schoonebeek²¹.
- Koop als provincie uitsluitend zelf lokaal opgewekte, duurzame energie in.
- Kies voor een verantwoorde energietransitie zonder kernenergie. Pak direct door in de transitie naar schone en groene energie zonder onzekerheden voor toekomstige generaties²².
- Investeer in de energie-infrastructuur en richt deze dusdanig slim in dat de Drentse energietransitie niet geremd wordt door enige netcongestie^{23 24}.

Lees de digitale versie hier

Een rijk en gevarieerd landschap met cultuur, historie, ruimte en rust

VOER REGIE OP RUIMTELIJKE KWALITEIT EN IDENTITEIT

Onze provincie heeft te maken met grote ruimtelijke opgaven. De woonopgave, energietransitie landbouwtransitie, klimaat- en wateropgaven zijn thema's die druk uitoefenen op de ruimte. De provincie kan deze opgaven bij uitstek in goede banen leiden zodat deze bijdragen aan het behoud en zelfs versterking van de ruimtelijke kwaliteiten van Drenthe. Zo blijft het Drentse landschap, erfgoed en rijke cultuurhistorie van onschatbare waarde.

- Combineer nieuwe economische ontwikkelingen met ruimtelijke kwaliteit. Stel vooraf duidelijke voorwaarden vanuit landschap en cultuurhistorie bij grotere ruimtelijke ontwikkelingen en neem hierin meer de regie.
- Kies voor zuinig ruimtegebruik, inbreiding en herstructurering. Er is op veel plaatsen nog sprake van leegstand en verwaarloosde ruimte in het bebouwde gebied. Zie daarvoor ook het manifest 'Wat bouw je me nou' als leidraad²⁶.
- Introduceer een heffing bij verstedelijking in landelijk gebied ten bate van een landschaps- of gebiedsfonds voor landschap en biodiversiteit.
- Geef natuurinclusiviteit en landschapskwaliteit in beleid een bindend karakter, zowel voor bescherming van bestaande waarden, bijzondere landschappen als voor het ontwikkelen van nieuwe waarden. Maak inclusief ontwerpen daarmee verplicht bij ruimtelijke plannen.
- Maak slimme combinaties tussen het Drentse Bomen- en Bossenstrategie en de versterking van het cultuurlandschap door het herstellen en aanleggen van nieuwe landschapselementen²⁷.
- Ontwikkel verdere uitvoeringsprogramma's om de karakteristieke waarden van het Drentse landschap te verbeelden en te behouden²⁸. De Drentse natuur- en landschapsorganisaties kunnen vanuit hun bezit, netwerk, kennis en ervaring een wezenlijke bijdrage leveren om het erfgoed van Drenthe te behouden.
- Investeer in het wegwerken van barrières (bijvoorbeeld infrastructuur) tussen de stad en landelijk gebied en realiseer groenblauwe corridors. Maak het landschap op een slimme manier toegankelijk en zorg voor een goede zonering om drukte op kwetsbare plekken tegen te gaan. Leg aantrekkelijke overstappunten, zogeheten 'natuurpoorten', aan bij grotere natuurgebieden. Maak deze plekken goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Vergroot het aantal wandel- en fietspaden in het landelijk gebied.
- Voer regie op de ontwikkeling van bovenregionale energielandschappen. Vanwege de impact op het landschap is het belangrijk terughoudend te zijn in het plaatsen van windturbines of deze anders te clusteren op een beperkt aantal geschikte locaties.
- Realiseer zonne-energie uitsluitend met meerwaarde voor stad, landschap, biodiversiteit en andere functies. Benut daarvoor eerst daken in de bebouwde omgeving gekoppeld aan de energiegebruikers, vervolgens industrieterreinen, stortplaatsen, verweesde ruimte en als laatste goed inpasbare locaties in het landelijk gebied. Verzilver daarnaast koppelkansen zoals energietuinen²⁹.

Lees de digitale versie hier

Een broedplaats voor innovatieve, circulaire en streekgebonden bedrijvigheid

SLINGER DE DRENTSE CIRCULAIRE ECONOMIE AAN

Vergroening van de economie en schonere technologieën bieden volop kansen voor bedrijven. Maak innovatie en duurzaamheid daarom tot speerpunt van economisch beleid, bied innovatieve bedrijven een platform en zet goede voorbeelden in de etalage.

- Stel een Drentse industrie en bedrijven-agenda op die gebaseerd is op de thema's energieneutraal en circulair. Maak van biobased en waterstof de nieuwe grondstoffen en energiedragers voor de toekomst.
- Steun de bedrijven die hierin voorop lopen. Vertaal dit ook in een proactief vestigings-, vergunnings- en investeringsbeleid.
- Geef het goede voorbeeld; zet als provincie de stap naar 100 procent circulair inkopen en energieneutraal aanbesteden³⁰. Voer bovendien een CO₂-toets in voor alle provinciale investeringen.
- Deel de lessen en ervaringen hiervan met het Drentse bedrijfsleven en andere organisaties.
- Stimuleer hergebruik van grondstoffen en het gebruik van 'afvalstoffen' elders. Breng samen met gemeenten in kaart welke grondstoffen vrijkomen bij slooprojecten en in de industrie en verbind deze met de vraag naar grondstoffen bij (nieuw)bouwprojecten en productieprocessen. Koppel vraag en aanbod via een Drentse grondstoffenbank³¹.
- Combineer revitalisering van recreatiebedrijven met circulariteit, verduurzaming en de ontwikkeling van nieuwe duurzame concepten.
- Verbind gemeenten met kansrijke circulaire initiatieven (onderling) en stimuleer ze de stappen naar de circulaire samenleving te zetten. Agendeer, inspireer en stuur op circulair bouwen³², ook via de provinciale Omgevingsvisie en Woonagenda.

Lees de digitale
versie hier

ZORG VOOR EEN GEZONDE SAMENLEVING

Meer groen en water maakt onze leefomgeving toekomstbestendig en aantrekkelijker. Bovendien helpt het ons creatiever, socialer en aantoonbaar fysiek, mentaal en emotioneel gezonder te worden

- Creëer groen in dorp en stad volgens de minimale normen van het Rijk en de WHO om Drenthe ook in de gebouwde omgeving de groenste provincie van Nederland te maken.
- Onderteken en geef invulling aan de Agenda Natuurinclusief. Stel daarmee onder meer voorwaarden aan een ecologische, klimaatadaptieve inrichting van groenvoorzieningen.
- Zet het stimuleren van een groene leeromgeving op school en de integratie van natuureducatie in het lesprogramma door. Kinderen brengen ongeveer 40 procent van de tijd door op school en de lessen vinden voor 99 procent nu nog binnen plaats.
- Ondersteun structureel beheer en onderhoud aan de groene leefomgeving door het groeiende actieve bewoners- en vrijwilligersnetwerk. Maak werk van het betrekken van vooral (jonge) inwoners en nieuwe doelgroepen bij programma's en initiatieven in de leefomgeving.
- Geef een passend vervolg aan de landelijke coalitie voor 'Groene werklandschappen van de toekomst'. Zet in op een Green Deal Bedrijventerreinen waarin er actief met bedrijven, kennispartners en gemeenten gewerkt wordt aan innovatieve aanpakken om bedrijventerreinen te vergroenen. Want: 'Groen werkt beter' voor natuur, klimaat en medewerkers!

De samenleving en daarmee de rol van overheden, burgers en bedrijven verandert. Er is behoefte aan visie en regie en tegelijk ruimte voor maatschappelijk initiatief. Inwoners zoeken elkaar op, vormen netwerken en komen met eigen initiatieven. Het bedrijfsleven zorgt op zijn beurt voor de nodige innovatie waarmee we maatschappelijke uitdagingen het hoofd kunnen bieden.

- Stimuleer en ondersteun lokale burgerinitiatieven.
- Zorg voor laagdrempelige subsidieregelingen voor duurzame maatschappelijke initiatieven.
- Maak werk van co-creatie en allianties met maatschappelijke partners.
- Daag het bedrijfsleven uit verschillende sectoren uit om met gezamenlijke initiatieven te komen. Faciliteer hierin waar nodig en mogelijk en stimuleer continuïteit en het kunnen opschalen bij geslaagde uitkomst.

Lees de digitale versie hier

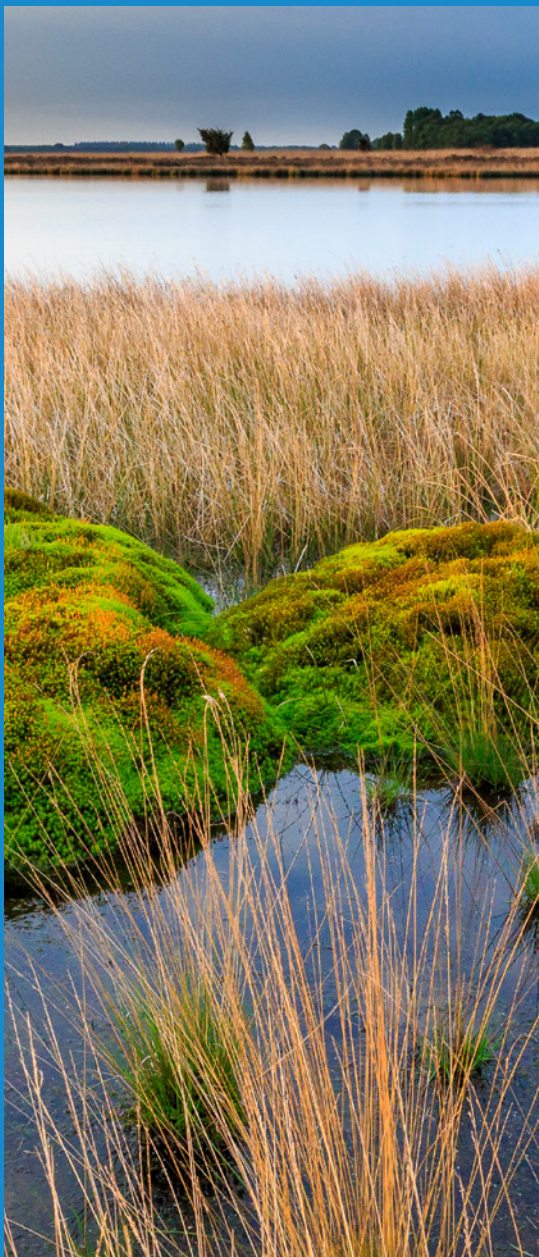
STUUR OP EEN NIEUWE DRENTSE MOBILITEIT

Onze traditionele infrastructuur loopt vast en is geen duurzame oplossing voor het Drenthe van de toekomst. In die wereld maken we slimmer gebruik van de infrastructuur die er al is en ruilen we het steeds duurder wordende bezit van vervoersmiddelen in voor gedeeld gebruik.

- Stel niet het bezit maar de vervoersdiensten centraal.
- Zet in op smart mobiel, nieuwe vervoerdiensten, verkeersgeleiding en shared services.
- Bevorder gezond thuiswerken en milieuvriendelijker stiller vervoer zodat het in Drenthe weer oorverdovend stil is.
- Zet duurzaam veilig beheer en onderhoud van infrastructuur op nummer één en wees terughoudend met aanleg van nieuw asfalt.
- Geef voorrang aan gezond en veilig fietsverkeer.
- Bevorder het gebruik van deelauto's en de overstap naar schone mobiliteit.
- Stel bij de ontwikkeling van nieuwbouw normen op voor de realisatie van duurzame mobiliteit en schep faciliteiten om autogebruik te verminderen. Stimuleer hierbij het verlagen van de parkeernorm.
- Zet in op duurzame regionale (OV-)verbindingen tussen de grotere en omliggende kernen en kernen onderling. Ontsluit ook belangrijke voorzieningen en publiekstrekkingen via deze verbindingen.

HANDIGE LINKS

Laat het Drentse blauwe hart volstromen

1. www.nmfdrenthe.nl/wp-content/uploads/sites/5/2019/08/Een-Groene-Kijk.pdf
2. <https://www.natuurmonumenten.nl/nieuws/natuurmonumenten-waarschuwt-watercrisis-lijkt-onvermijdelijk>
3. <https://www.waterketengroningendrenthe.nl/nieuws-archief/nieuwe-industriewaterzuivering-garmerwolde>
4. <https://www.saniwijzer.nl/oplossingen/het-buitengebied/individuele-woningen/hergebruik-afvalwater>
5. <https://europadecentraal.nl/hergebruik-afvalwater-voor-landbouwirrigatie-europese-commissie-stelt-richtsnoeren-vast-voor-minimumeisen-hergebruik-water/>

Versterk de groene longen van Nederland

6. <https://www.samenvoerbiodiversiteit.nl/updates/2021/03-maart/raamwerk-aanvalsplan-landschapselementen-deltaplan-biodiversiteitsherstel.pdf>
7. <https://open.overheid.nl/repository/rnl-a6c438ce-1688-4f78-9da3-05c5fc478482/1/pdf/bijlage-op-weg-naar-basiskwaliteit-natuur.pdf>

Steun de omslag naar een circulaire en gezonde landbouw

11. <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2022/04/01/boer-kan-telen-voor-de-bouw>
12. <https://www.rabobank.nl/kennis/d011271181-akkerbouw-kan-bouw-helpen-verduurzamen-met-biobased-grondstoffen>
13. https://www.rli.nl/sites/default/files/advies_de_bodem_bereikt_-_def.pdf
14. <https://valutavoorveen.nl/>
15. <https://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/juli-2022/eerste-nederlandse-boeren-alblasserwaard-verkopen/>
16. <https://www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/milieuenklimaat.aspx>
17. <https://www.wateetnederland.nl/resultaten/voedingsmiddelen/richtlijnen/groente-en-fruit>
18. <https://www.jonglereneten.nl/provincie/drenthe>
19. <https://www.provincie.drenthe.nl/@141966/provincie-ondernemers-mee-green-deal/>

Investeer in een energiepositief Drenthe

20. <https://edepot.wur.nl/556287>
21. <https://www.nmfdrenthe.nl/nieuws/stop-de-oliewinning-in-schoonebeek/>
22. <https://ce.nl/publicaties/100-co2-vrije-elektriciteit-in-2035/>
23. <https://www.enexis.nl/zakelijk/aansluitingen/elektriciteit-terugleveren/beperkte-capaciteit-op-het-elektriciteitsnet>
24. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/in-drenthe-krijgt-de-energietransitie-weer-wat-lucht-groene-stroom-gaat-er-nu-over-de-vluchtstrook-bf8c0f23/>

Voer regie op ruimtelijke kwaliteit en identiteit

26. https://www.nmfdrenthe.nl/wp-content/uploads/sites/5/2022/04/DEF_Wat-bouw-je-me-nou-Bouwestenen-voor-Drents-woonbeleid-.pdf
27. <https://www.provincie.drenthe.nl/@140727/kwaliteitsverbetering-uitbreiding/>
28. <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/cultuur-sport-vrije/erfgoedverkenning/>
29. <https://www.nmfdrenthe.nl/wij-werken-aan/energieneutraal-drenthe/energietuin-assen-zuid/>

Slinger de Drentse circulaire economie aan

30. <https://www.pianoo.nl/nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen/mvi-themas/circulair-inkopen/praktijkvoorbeelden/>
31. <https://www.sloopcircular.nl/marktplaatsen/>
32. <https://www.youtube.com/watch?v=ibk6Q6wLVkG&channel=NMFdrenthe>

Zorg voor een gezonde samenleving

33. <https://www.gezondeleefomgeving.nl/groen>
34. <https://agendanatuurinclusief.nl/>
35. <https://www.ivn.nl/groene-bedrijventerreinen/aanvraag-groefonds-werklandschappen-van-de-toekomst>
36. https://www.vhg.org/Tools/groefonds_aanvraag_samenvatting_1.pdf

Lees de digitale versie hier

SAMEN AAN DE SLAG

Met deze speerpunten geven wij onze visie op de gewenste koers voor Drenthe. De thema's vormen de leidraad voor onze gezamenlijke inzet voor de komende periode. Zij dienen als houvast en inspiratiebron maar zijn natuurlijk niet in beton gegoten.

Van hieruit denken we verder hoe we samen werk kunnen maken van een mooi en duurzaam Drenthe. We gaan daarover graag het gesprek met u aan. Zo creëren we samen een mooie toekomst voor de prachtige provincie Drenthe!

Wil je hiermee
aan de slag?

Voor contact en meer informatie

0592-311150

info@nmfdrenthe.nl

De samenwerkende
Drentse Natuur en Milieuorganisaties: